

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

Лектор курсу			Орендарчук Галина Олексіївна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в Moodle		e-mail: di_addut@ukr.net ; сторінка курсу в Moodle – http://dl.dut.edu.ua/course/enrol.php?id=803	
Галузь знань			07 «Управління та адміністрування»		Рівень вищої освіти		бакалавр	
Спеціальність			076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		Семестр		4	
Освітня програма			«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		Тип дисципліни		Обов'язкова	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	
	3	90	18	24	-	-	48	

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Освітні компоненти, які передують вивченню	Економічна теорія
Освітні компоненти для яких є базовою	Штучний інтелект, етика ділового спілкування та риторика, інноваційне підприємництво
Мета курсу:	Надати майбутнім управлінцям ґрунтовну гуманітарну підготовку: розуміння основних закономірностей розвитку природи та суспільства, пояснити місце людини у соціумі; усвідомлення ролі та значення філософії в історії розвитку людства; володіння базою історико-філософської освіти; показати обізнаність в актуальних проблемах сучасної філософської думки; вміти оперувати навичками аналізу першоджерел з філософії, усвідомлювати загальнолюдські цінності та етичні норми.

Компетентності відповідно до освітньої програми

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	Hard-skills / Спеціальні компетентності (СК)
ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.	СК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.
--

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
-----------------	-------------	--------------------	---

Розділ 1 «ФІЛОСОФСЬКА ПРОПЕДЕВТИКА. КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ ТИПИ ФІЛОСОФІЇ»

<p>Тема 1. Філософія, її призначення, зміст і функції в суспільстві Знати: зміст ключових категорій філософії; особливості формування світогляду як окремої особистості, так і суспільства в цілому. Вміти: на основі усвідомлення природи різних типів світогляду вирішувати завдання правового, суспільного та морального вдосконалення у відносинах з колегами, керівниками, підлеглими. Формування компетенцій:ЗК12, СК7 Результати навчання:ПРН 10 Рекомендовані джерела: 1-8</p>	<p>Лекція 1</p> <p>Семінар 1</p>	<p>3,0</p>	<p>Лекція-візуалізація</p> <p>доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді), підготовка реферату</p>
<p>Тема 2. Культурно-історичні типи філософії Знати: історичні етапи розвитку та основні досягнення світової і вітчизняної філософської думки. Вміти: досліджувати особливості формування тих чи інших явищ і процесів, враховуючи соціокультурні чинники. Формування компетенцій:ЗК12, СК7 Результати навчання:ПРН 10 Рекомендовані джерела: 2-5</p>	<p>Лекція 2</p> <p>Семінар 2</p> <p>Семінар 3</p>	<p>6,0</p>	<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни</p>
<p>Тема 3. Сучасна світова філософія Знати: світоглядні особливості основних філософських систем. Вміти: використовувати знання філософської та загальнокультурної спадщини для формування фундаментальних ціннісних стандартів людського співжиття. Формування компетенцій:ЗК12, СК7 Результати навчання:ПРН 10 Рекомендовані джерела: 3-5</p>	<p>Лекція 3</p> <p>Семінар 4</p>	<p>5,0</p>	<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни</p>
<p>Тема 4. Філософська думка в Україні Знати: світоглядні особливості філософських систем українських мислителів Вміти: використовувати різні концепції творчого мислення, що історично сформувалися в українській філософії Формування компетенцій:ЗК12, СК7 Результати навчання:ПРН 10 Рекомендовані джерела: 1 -8</p>	<p>Лекція 4</p> <p>Семінар 5</p> <p>Семінар 6</p>	<p>6,0</p>	<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни</p>
<p>Проведення модульного контролю № 1</p>		<p>10,0</p>	
<p>Тема 1. Філософія, її гуманістичний зміст та призначення Тема 2. Культурно-історичні типи філософії Тема 3. Сучасна світова філософія Тема 4. Українські філософи (від Київської Русі до наших сучасників)</p>	<p>Самостійна робота</p>		<p>1. Історичні особливості виникнення філософії 2.Світогляд: поняття, структура, типологія. 3.Релігійно-філософські вчення: індуїзм, джайнізм, буддизм.</p>

			<p>4. Моральна спрямованість філософії Стародавнього Китаю.</p> <p>5. Філософія Стародавньої Греції, її космоцентрична спрямованість..</p> <p>6. Досократівський період давньогрецької філософії.</p> <p>7. Філософія піфагорійської школи.</p> <p>8. Проблема буття у філософії елеатів.</p> <p>9. Філософія Стародавнього Риму</p> <p>10. Вчення Фоми Аквінського про буття, душу, людину, світ, свідомість і віру.</p> <p>11. Середньовічна містика (М. Екхарт).</p> <p>12. Філософія доби Відродження.</p> <p>13. Філософія Спінози.</p> <p>14. «Критика чистого розуму» І.Канта.</p> <p>15. Нова концепція суб'єкта пізнання І.Канта.</p> <p>16. Історичний розвиток загальнолюдської культури в філософії Г.Гегеля.</p> <p>17. Неопозитивізм (Б.Рассел, Р.Карнап).</p> <p>18. Академічна філософія в Україні (П.Юркевич, О.Гіляров, Г.Челпанов).</p>
--	--	--	--

Розділ 2 «ТЕОРІЯ ФІЛОСОФІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ»

<p>Тема 5. Онтологія</p> <p>Знати: особливості взаємодії всіх рівнів буття та сучасних підходів до розуміння світу.</p> <p>Вміти: визначати роль і місце особистості в світі; здійснювати самоідентифікацію як в особистій, так і професійній діяльності.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК12, СК7</p> <p>Результати навчання: ПРН 10</p> <p>Рекомендовані джерела: 2–5</p>	Лекція 5	6,0	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Семінар 7		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 6. Проблема свідомості у філософії</p> <p>Знати: суть та структуру свідомості, принципи її формування та існування в суспільних формах.</p> <p>Вміти: об'єктивно оцінювати себе та свою професійну діяльність, брати участь і відстоювати свої переконання в дискусіях.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК12, СК7</p> <p>Результати навчання: ПРН 10</p> <p>Рекомендовані джерела: 2–5</p>	Лекція 6	6,0	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Семінар 8		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 7. Гносеологія</p> <p>Знати: основні принципи пізнавальної діяльності, проблеми істини та</p>	Лекція 7	7,0	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів

<p>її критеріїв; про різноманітні форми людського пізнання, співвідношення раціонального та ірраціонального в людській життєдіяльності; про значення ролі пізнання в професійній діяльності та житті суспільства в цілому.</p> <p>Вміти: застосовувати знання на практиці.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК12, СК7</p> <p>Результати навчання: ПРН 10</p> <p>Рекомендовані джерела: 1–5</p>	Семінар 9	6,0	Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Семінар 10		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 8. Філософія та методологія науки</p> <p>Знати: особливості функціонування науки і знань в суспільстві.</p> <p>Вміти: володіти навичками системного підходу до вирішення професійних проблем; використовувати загальнонаукові та креативні методи пізнання у професійній діяльності управлінця.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК12, СК7</p> <p>Результати навчання: ПРН 10</p> <p>Рекомендовані джерела: 1-8</p>	Лекція 8	6,0	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Семінар 11		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 9. Філософська антропологія</p> <p>Знати: особливості формування потреб, інтересів та цінностей як окремої людини, так і соціальної групи в цілому.</p> <p>Вміти: оцінювати свої ідеї, вчинки, явища та процеси духовного життя з позицій гуманістичної моралі та естетики, проявляти свою громадянську позицію.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК12, СК7</p> <p>Результати навчання: ПРН 10</p> <p>Рекомендовані джерела: 2-5</p>	Лекція 9	5,0	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Семінар 12		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Проведення модульного контролю № 2		10,0	
<p>Тема 5. Соціальна філософія</p> <p>Тема 6. Філософія історії</p> <p>Тема 7. Філософія техніки</p> <p>Тема 8. Філософія управління</p> <p>Тема 9. Філософія бізнесу</p>	Самостійна робота		<ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідношення категорій «буття», «субстанція», «матерія». 2. Функції категорії «матерія» у філософії.. 3. Проблема вибору свободи та відповідальності.. 4. Пізнання і знання. 5. Проблема істини у філософії. 6. Практика як критерій істини. 7. Емпіричний і теоретичний рівні пізнання, їх відмінність за предметом, методом та формами знання. 8. Матеріальні основи розвитку суспільства. 9. Тема свободи і відповідальності у Ж.П.Сартра. 10. Діалектика продуктивних сил та виробничих відносин.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Мультимедійний проектор;
- Комп'ютерний клас для проведення практичних занять.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Орендарчук Г.О. Принцип інтерсуб'єктивності в трансцендентально-прагматичній філософії Карла-Отто Апеля і прагматизмі Чарльза Пірса // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Випуск 806: Серія Філософія. – Чернівці: Рута, 2019. – С. 38-43.
2. Світ мудрості. Хрестоматія з філософії: Навч. посібник . Упорядник Г.О. Орендарчук. Тернопіль, 2018. – 368 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/741/view/1966>
3. Філософія: Навчальний посібник / Т.О. Сілаєва, Н.В. Гнасевич, Г.О. Орендарчук. За ред. Т.О.Сілаєвої .– Тернопіль: Астон, 2015. – 360 с.
4. Методичні вказівки та завдання з дисципліни «Філософія» для студентів вищих навчальних закладів. Навчально-методичне видання. – Тернопіль: Астон, 2015. – 63 с.
5. Качмала В.І.Актуальні філософські питання інформаційно–комунікаційних технологій в контексті сучасної вищої освіти. "Гілея: науковий вісник": Збірник наукових праць- К., 2019. Випуск 142 (№ 3) Ч. 2. Філософські науки – 2019. с.72 – 78. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/1283/view/2044>
6. Вільчинський Ю.М., Северин-Мрачковська Л.В. та ін. Філософія. Науковий посібник. К., 2019, -368 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/1283/view/2045>
7. Киричок О.Б. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів - Полтава: РВВ ПДАА, 2016, -381 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/2/category/1283/view/1969>
8. Хамітов, Н. Л. Гармаш, С. Крилова Історія філософії: проблема людини та її меж.. Вступ до філософської антропології як метаантропології – К., 2016 – 234 с URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/741/view/1968>

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.
- Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

*КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання студентом 60 балів у сукупності за всіма темами дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КONTРOЛЬ	<i>Робота на заняттях, у т.ч.:</i>	
	• присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,5 балів
	• участь у експрес-опитуванні	за кожну правильну відповідь 0,3 бала
	• доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді), підготовка реферату	за кожну презентацію (реферат) максимум 1,0 бали
	• усне опитування, участь у навчальній дискусії	за кожну правильну відповідь 1,0 бали
РУБІЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КONTРOЛЬ)	Модульний контроль № 1 «Філософська пропедевтика. Культурно-історичні типи філософії»	максимальна оцінка – 10 балів
	Модульний контроль № 2 «Теорія філософії та методологія науки»	максимальна оцінка – 10 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Звільняється від іспиту
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ Іспит	Метою іспиту є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Іспит проходить у письмовій формі.	30 балів

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ

бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /затис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно	Добре / Зараховано (В)

	проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.	з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	
75-81	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (C)
64-74	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)
60-63	Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни	Задовільно / Зараховано (E)
35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутня.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) В залікову книжку не представляється
1-34	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі заліку.	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) В залікову книжку не представляється